

WYMAGANIA EDUKACYJNE - KLASA CZWARTA: DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE, LITERATURA WSPÓŁCZESNA

Wymagania edukacyjne są zintegrowane z programem nauczania *Przeszłość i dziś*. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Dział programowy. Tematyka i problematyka	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń potrafi:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Ważne kierunki w sztuce początków XX w. (futuryzm, dadaizm, kubizm, formizm, ekspresjonizm)	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne źródła zmian świadomości społecznej i artystycznej po I wojnie światowej (np. zmiany polityczne, rozwój techniki, nowe idee społeczne) • wyjaśnia termin: dwudziestolecie międzywojenne • określa ramy czasowe epoki • określa postawę twórczą reprezentowaną przez artystę awangardowego – wymienia i krótko charakteryzuje kierunki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne tendencje i hasła związane z nowymi kierunkami w sztuce (np. aktywizm, zmiana, bunt, szybkość, rozwój cywilizacyjny, masowość, zwrot ku przyszłości, odejście od naśladowczego opisu rzeczywistości – antymimetyzm, deformacja, karykatura i groteska), krótko je komentuje i ilustruje • przykładami dzieł sztuki awangardowej, wskazuje charakterystyczne cechy tych dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje filozoficzne podstawy nowej sztuki (Nietzsche, Bergson, psychoanaliza Freuda) • wyjaśnia czym jest kultura masowa i wskazuje jej podstawowe obszary (np. tania książka, prasa, komedie ślapstickowe) • gromadzi i przetwarza informacje • wykorzystuje multimedialne źródła informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia główne tezy Freuda • dostrzega związki między kierunkami awangardowymi w poezji i w innych dziedzinach sztuki (np. interpretuje • technikę kolażu, fotomontaż • krótko przedstawia początki filmu jako nowej dziedziny sztuki, wskazuje najważniejszych twórców, wymienia główne terminy itp. (np. Chaplin, Eisenstein, film ekspresjonistyczny, plany filmowe, montaż filmowy) 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat elementów • mentalności sarmackiej u współczesnych Polaków • wie, czym był nurt ekspresjonistyczny w kinie i w teatrze) • określa chronologiczne granice modernizmu i postmodernizmu • porządkuje informacje w problemowe całości, buduje bazę danych

	<p>artystyczne początków XX w.: futuryzm, ekspresjonizm, surrealizm, dadaizm, kubizm, abstrakcjonizm</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia artystów dwudziestolecia międzywojennego 	<ul style="list-style-type: none"> ogólnie wyjaśnia terminy: awangarda, modernizm, nowoczesność czyta ze zrozumieniem literaturę naukową i eseistyczną na temat sztuki, znajduje informacje związane z tematem buduje wypowiedzi na temat dzieł sztuki 			
<p>Poezja Polski niepodległej: energia nowoczesności: Uchwycić ruch i energię miasta. Julian Tuwim: <i>Chrystus miasta, Do krytyków</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin: dwudziestolecie międzywojenne, interpretuje czytane wiersze, wnioskując na podstawie analizy: określa sytuację liryczną, ja liryczne, ty (odbiorcę), bohatera, rozpoznaje środki stylistyczne podaje przyczyny nowego podejścia do twórczości poetyckiej dwudziestolecia 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze składniki nowoczesności interpretuje czytane utwory: wskazuje na codzienność i sprawy „zwyczajne” jako tematy poetyckie, na nowego bohatera (szary człowiek i tłum), fascynację techniką i przestrzenią w czytanych utworach wskazuje indywidualne, specyficzne dla poszczególnych twórców 	<ul style="list-style-type: none"> w czytanych wierszach wskazuje różnorodne środki stylistyczne i określa ich funkcje wskazuje motywy kulturowe (biblijne, romantyczne) wymienia i krótko opisuje postacie poetów z kręgu „Skamandra” i przedstawicieli Awangardy Krakowskiej (Juliana Przybosa), wymienia ich utwory, podaje najważniejsze wiadomości biograficzne, 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje wiersze określa funkcje nawiązania ewangelicznego w wierszu Tuwima określa, jaka koncepcja poety i poezji zawarta jest w wierszach wypowiada się na temat miasta, uwzględnia tekst omawia składnię oraz leksykę języka potocznego 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie czytanych utworów omawia przemiany i bogactwo postaw twórczych poetów (np. Juliana Tuwima) wskazuje na związek eksperymentów poetyckich Juliana Tuwima i pozarozumowym językiem futurystów rosyjskich przedstawia różne koncepcje poety (artyści) i poezji obecne w programach i utworach

	<p>międzywojennego (nastawienie na nowoczesność)</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje postawy podmiotów lirycznych czytanych utworów • opisuje poetykę czytanych utworów • wskazuje nowatorstwo formalne (np. język potoczny w wierszach skamandrytów, • charakteryzuje warstwę brzmieniową (rytm) wierszy itp. • na podstawie czytanych wierszy I wiadomości z podręcznika, *a także samodzielnie wyszukanych informacji w różnych źródłach • omawia różne sposoby rozumienia języka potocznego, podaje przykłady • na wybranych przykładach 	<p>dwudziestolecia cechy i tematy (np. fascynację słowem i jego brzmieniem u Juliana Tuwima)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia krótko, jaką rolę w życiu literackim dwudziestolecia odgrywała kawiarnia literacka • przygotowuje argumenty do dyskusji na temat skutków posługiwania się wulgaryzmami 	<p>charakterystyczne cechy twórczości</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację komunikacyjną publiczną i prywatną • wyjaśnia, na czym polega zjawisko stylizacji na język potoczny • omawia funkcję kolokwializacji w wierszach Juliana Tuwima 		<p>dwudziestolecia (np. „barbarzyńca”, „kabaretowy prześmiewca”, „poszukiwacz słowa”, „eksperymentator w laboratorium sztuki”)</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje syntezy motywu miasta w literaturze różnych epok
--	--	---	---	--	--

	<p>omawia cechy stylu potocznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje teksty w stylu potocznym • rozpoznaje związki frazeologiczne nacechowane emocjonalnie 				
<p>Kto mówi, do kogo, o czym i w jaki sposób... Elementy sytuacji komunikacyjnej i funkcje tekstu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa pojęcie aktu komunikacji językowej, • wyjaśnia, czym jest sytuacja komunikacyjna, podaje przykłady, • wymienia elementy sytuacji komunikacyjnej (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst) i objaśnia je na przykładach • rozpoznaje funkcje tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje funkcje tekstu (ilustruje je przykładami) • wie, że funkcja perswazyjna jest odmianą funkcji impresywnej, rozpoznaje funkcję perswazyjną w tekstach • wskazuje rodzaje tekstów o przewadze określonych funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i określa funkcje języka (ilustruje je przykładami) poznawczą, komunikacyjną, społeczną • odróżnia odbiorcę (komunikatu) projektowanego od rzeczywistego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia język jako uporządkowaną struktur, określając relacje między jego jednostkami • definiuje akt komunikacji językowej, jego składowe, a także funkcje tekstu: informatywną, ekspresywną, impresywną, poetycką 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy teksty eksponujące określony rodzaj funkcji • wyjaśnia, czym jest funkcja metajęzykowa
<p>Klasycyzm w dwudziestoleciu międzywojennym: np. Leopold Staff <i>Wysokie drzewa, Bonaccia, Harmonia,</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje czytane wiersze • określa ich nastrój i wskazuje tworzące go środki poetyckie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje czytane wiersze, wskazuje ich związek z klasycznym wzorcem poezji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia Leopolda Staffa jako odnowiciela nurtu klasycznego i klasyka poezji polskiej (przypomina utwory 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje trwałość dziedzictwa poezji Jana Kochanowskiego, • przywołuje wiersze Cypriana Norwida 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje postawę wobec współczesności XX-wiecznych poetów nurtu klasycznego z postawą artystów

<p>Julian Tuwim <i>Sitowie, Zmęczenie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje budowę wersyfikacyjno-składniową utworów, słownictwo, środki stylistyczne • wyjaśnia terminy: klasycyzm, klasycyzny, wskazując różne ich znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • określa dziedzictwo kulturowe obecne w czytanych wierszach (nawiązania „śródziemnomorskie”, przywoływane dzieła sztuki, „rzecz czarnoleska” itp.) • odnajduje antyczny ideał harmonii, piękna i dobra moralnego • wskazuje funkcjonowanie motywu harmonii w wierszach Leopolda Staffa, Juliana Tuwima, • wskazuje i interpretuje nawiązania kulturowe obecne w czytanych utworach (np. otium–negotium, motywy powrotu, topos sielanki) • określa postawę poety i koncepcję poezji 	<p>poznane wcześniej, wskazuje trwałe cechy postawy poetyckiej Leopolda Staffa)</p> <ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy termin topos, podając przykłady, • przedstawia rolę obecności toposów w poezji klasyków 	<p>(powtórzenie) i Juliana Tuwima</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia obecności nurtu klasycznego w kulturze europejskiej (dokonuje syntezy materiału), wykorzystuje utwory poznane na lekcjach 	<p>awangardowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia określenie „poeta kultury”
<p>Proza realistyczna w dwudziestoleciu międzywojennym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza i opowiada fragmenty 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i komentuje dialogową konstrukcję III części 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w jakich warunkach narodziła się polska powieść 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin powieść polifoniczna i odnosi go do III 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje język i styl, jakim Żeromski przedstawia opisy

<p><i>Przedwiośnie</i> Stefana Żeromskiego -czyli spór o idee.</p>	<p>(wybrane wątki) <i>Przedwiośnia</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje (opisuje) świat przedstawiony w powieści • charakteryzuje przestrzeń powieściową ukazującą polską rzeczywistość (np.: przygraniczna wieś, do której przyjeżdża Cezary, Nawłóć, Chłodek, dzielnice Warszawy, marsz na Belweder) • opisuje kreację głównego bohatera: przedstawia etapy jego dojrzenia i edukacji, określa jego przynależność pokoleniową, rewolucyjny rodowód, sposób widzenia polskiej rzeczywistości (konfrontacja marzeń z rzeczywistością), wydany przez niego sąd o Polsce 	<p>utworu (zderzenie równorzędnych racji w polemice Cezarego, Gajowca i Antoniego Lulka)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje dwa typy narracji obecne w powieści (narrację auktorialną i personalną) i określa ich funkcje • interpretuje <i>Przedwiośnie</i> jako powieść wyrastającą z rozczarowania pierwszymi latami niepodległości (wskazuje i komentuje właściwe fragmenty utworu) • odczytuje wymowę opowieści o szklanych domach w kontekście całej powieści • opracowuje wypowiedź polemiczną w stosunku do Cezarego Baryki 	<p>polityczna dwudziestolecia (np. zagrożenia kraju, bieda, zbyt wolno przeprowadzane reformy, rozczarowanie elitą polityczną, zagubiony etos patriotyczno-społeczny), wskazuje głównych jej twórców</p> <ul style="list-style-type: none"> • komentując postępowanie postaci powieściowych, wypowiada swój sąd na temat „wdrukowanego schematu postępowania” • porównuje Nawłóć i Soplicowo (ew. inne znane sobie obrazy dworu ziemiańskiego) 	<p>części <i>Przedwiośnia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poglądy polityczne i społeczne pisarza (np. konieczność zachowania niepodległości, likwidacja nędzy, potępienie komunizmu i rewolucji) • przedstawia charakterystykę Cezarego Baryki, wskazując nawiązania romantyczne 	<p>polskiej rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jakie kontrowersje wzbudzało <i>Przedwiośnie</i> i jakie oskarżenia wysuwano pod adresem autora; polemizuje z nimi, wykorzystując interpretację powieści i wiadomości z podręcznika
---	--	--	--	--	---

	<p>itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia poglądy różnych bohaterów na temat rewolucji • wyjaśnia metaforyczny sens tytułu powieści • streszcza i opowiada powieść • wykazuje się rozumieniem problematyki utworu oraz jej związku ze zjawiskami historycznymi i społecznymi epoki 				
<p>Granica Zofii Nalkowskiej jako powieść psychologiczno-obyczajowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zasadę kompozycyjną powieści (inwersja czasowa) • przedstawia charakterystykę głównego bohatera <i>Granicy</i>; • interpretuje tytuł powieści, dostrzegając jego wieloznaczność (płaszczyzna psychologiczno- 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zasadę kompozycyjną <i>Granicy</i> (inwersja czasowa) i określa jej funkcję (przedstawienie motywów działania oraz złożoności prawdy o człowieku) • analizuje drogę życiową Zenona i jego przemiany, wskazuje czynniki, które miały wpływ 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różne płaszczyzny interpretacji powieści (psychologiczno-moralną, polityczno-społeczną, filozoficzną) omawia je, odwołując się do treści utworu • przedstawia wydarzenia ukazane w powieści, z punktu widzenia różnych postaci (Zenona, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat prawdy w życiu człowieka, relatywizmu ocen, istnienia obiektywnych norm moralnych (odnosi swoje sądy do <i>Granicy</i> i innych utworów) • wyjaśnia, czym jest egocentryzm i jak przejawia się on w ocenach wydawanych 	<ul style="list-style-type: none"> • komentując postępowanie postaci powieściowych, wypowiada swój sąd na temat „wydrukowanego schematu postępowania” • wskazuje obecność w powieści motywu maski • przygotowuje mowę oskarżycielską lub

	<p>moralna, społeczno-polityczna, filozoficzna itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postaci 	<p>na moralne ukształtowanie się bohatera, jego cele, decyzje</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje własną ocenę postaci Zenona i ją uzasadnia; dostrzega tragizm bohatera • relacjonuje i komentuje refleksje narratora <i>Graniczy</i> na temat ludzkiego życia • interpretuje tytuł powieści, dostrzegając jego wieloznaczność 	<p>Elżbiety, Justyny, pani Kolichowskiej) , wyciąga wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji na temat prawdy w życiu człowieka, relatywizmu ocen, istnienia obiektywnych norm moralnych 	<p>przez postaci powieściowych</p>	<p>obrońcą Zenona Ziembiewicza, stosuje retoryczne zasady kompozycyjne</p>
<p>Groteska. Wobec tajemnicy istnienia. Bolesław Leśmian-czyli świat poznawany i odczuwany inaczej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia tematykę i problematykę wybranych wierszy Leśmiana, identyfikuje je, podając informacje o treści, gatunku, formie • na podstawie utworów Bolesława Leśmiana i wybranych dzieł sztuki wyjaśnia, czym jest groteska I 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje charakter świata wykreowanego w wierszach, dostrzega jego symboliczny charakter i filozoficzne przesłanie • wskazuje specyfikę języka artystycznego Bolesława Leśmiana (rodzaje neologizmów i ich funkcje) 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje czytane wiersze Bolesława Leśmiana • przedstawia relacje między mikrokosmosem (dom, Drohobycz) i makrokosmosem (wszechświat, mit) • wyjaśnia, na czym polega filozoficzny charakter poezji Leśmiana 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia ogólnie, na czym polega związek poezji Bolesława Leśmiana z filozofią Bergsona (intuicja, pęd życiowy, natura tworząca, jaźń itp.) • określa stylistyczną i znaczeniową wartość neologizmów Leśmianowskich • rozpoznaje słowotwórczą budowę 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje czytane wiersze jako opowieści filozoficzne: o bycie, poznaniu, trudzie istnienia, dochodzeniu prawdy o świecie • na podstawie czytanych wierszy określa Leśmianowską koncepcję poety („poeta jako człowiek

	<p>jakie są jej cechy</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wiersze Bolesława Leśmiana, wnioskuje na podstawie analizy (dokonanej pod kierunkiem nauczyciela) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w poznanych wierszach inspiracje ludowe • w czytanych wierszach wskazuje elementy humoru i ludowej groteski, określa ich funkcje 		<p>neologizmów Leśmiana, dzieli je na kategorie (np. według części mowy)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podobieństwa i różnice w sposobie ujęcia natury w balladach Adama Mickiewicza i Bolesława Leśmiana 	<p>pierwotny”)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje związki poezji Bolesława Leśmiana z mitycznym pojmowaniem świata
<p>Razem czy oddzielnie? O pisowni wyrazów i ich połączeń</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasady pisowni (partykuły trybu przypuszczającego z czasownikami, ze spójnikami i zaimkami, z innymi partykułami , • przyimków złożonych , przedrostków, liczebnika „półtora”, elementów: „ćwierć” i „pół”, złożonych nazw miejscowości, podwójnych nazwisk 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosuje zasady pisowni, tworząc teksty własne i redagując teksty cudze • wskazuje wyjątki od tych reguł • zna i stosuje zasady odmiany liczebnika „półtora” 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje sytuacje, w których te same połączenia wyrazów (ciągi liter) pisane są raz łącznie, innym razem- rozdzielnie, uzasadnia je 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia pisownię połączeń wyrazów, odwołując się do zasad ortograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozstrzyga wątpliwości ortograficzne, korzystając z poradni internetowych oraz opinii na stronie Rady Języka Polskiego

<p>Groteska. Wobec społeczeństwa I historii: Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza (opowiada, relacjonuje) utwór • charakteryzuje bohaterów • ocenia obraz środowisk społecznych ukazanych w powieści: szkoła, dom (rodzina mieszczańska), dwór ziemiański • wskazuje elementy groteski w utworze • interpretuje groteskową symbolikę części ciała (np. twarz-gęba, głowa walcząca z łydką) 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje fragmenty utworu, np. przebudzenie bohatera, zaprowadzenie go do szkoły, pojedynek Syfona z Miętusem • przedstawia bohatera, wskazując różne jego „ja” oraz określając role (formy), jakie zostają mu narzucone • ocenia wpływ, jaki na bohatera mają inni ludzie (a więc: w jaki sposób człowiek jest określany przez relacje międzyludzkie) • wyjaśnia symboliczny sens kolejnych ucieczek Józia (ocenia, czy możliwe jest uwolnienie się człowieka od narzucanej mu formy) • wskazuje elementy parodii, groteski, karykatury, aluzje literackie i kulturowe; określa 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie sytuacji Józia ocenia sytuację człowieka uwikłanego w formę • wyjaśnia, jak można rozumieć Gombrowiczowską formę • podaje podstawowe informacje biograficzne o Gombrowiczu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa gatunek utworu, zwracając uwagę na związki z powieścią łotrzykowską i powiastką filozoficzną • ocenia stylistyczną wartość elementów nonsensu, absurdu, deformacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na związek groteski (w języku i stylu powieści) z obrazem deformacji osobowości powstałej wskutek interakcji z innymi ludźmi w codziennych sytuacjach (np. w rodzinie Młodziaków) • wskazuje przykłady stylistycznego dysonansu stosowanego przez autora, wyjaśnia jego mechanizm i funkcje • wskazuje aluzje kulturowe, określa ich funkcje
--	--	--	---	---	---

		<p>ich funkcje (np. kompromitacja określonych środowisk społecznych, zachowań, postaw)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sformułowania charakterystyczne dla groteskowego kodu Witolda Gombrowicza i wyjaśnia ich sens (np. pupa, gęba, łydka, patrzeć belfrem) • analizuje język wybranych tekstów artystycznych z dwudziestolecia międzywojennego, zwraca uwagę na cechy składniowe, leksykę, nacechowanie stylistyczne, figury, tropy, elementy stylizacji, obrazowanie 			
<p>I co się pan tu tak pchasz na bezczela? Język potoczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje termin język potoczny • wyjaśnia czym jest słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różne znaczenia potoczności języka • charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje elipsę i anakolut • przedstawia charakterystyczne dla 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że język potoczny stanowi centrum polszczyzny, wskazuje różne 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje terminy: wyrazy nacechowane stylistycznie, wyrazy

	<p>potoczne, podaje przykłady</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia sytuacje komunikacyjne publiczne i prywatne, podaje przykłady • odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa nacechowanego emocjonalnie • rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym 	<p>potoczny obraz świata, odwołując się do słownictwa i frazeologii</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje nacechowanie emocjonalne słownictwa potocznego (podając przykłady z różnych obszarów znaczeniowych) • charakteryzuje potoczną frazeologię 	<p>języka potocznego cechy słowotwórstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia charakterystyczne dla języka potocznego cechy składni • podaje najczęstsze cechy potocznej wymowy • rozróżnia pojęcie stylu, stylizacji • rozpoznaje stylizację na język potoczny w utworach literackich 	<p>przyczyny tego stanu rzeczy</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że słownictwo emocjonalne w języku potocznym służy głównie negatywnej ocenie człowieka • wykazuje wpływ języka mówionego na składnię w języku potocznym • wyjaśnia, czym są elipsa i anakolut, uzasadnia, że są typowe dla języka potocznego 	<p>potoczne, wyrazy pospolite, wulgaryzmy, wykazuje różnice między ich znaczeniami</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje termin kolokwializacja
<p>Katastrofizm lat 30. Wielkie kryzysy, widmo rewolucji i przecucie katastrofy czyli druga Awangarda i jej twórcy. Wizje Czechowicza.</p> <p>Cz. Miłosz i zmierzch kultury Zachodu O książce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem tematyki i problematyki wierszy • na podstawie czytanych wierszy określa nastroje lat 30. (rozczarowanie, niepewność, przecucie katastrofy) • wyjaśnia, czym 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem tematyki i problematyki wierszy oraz ich związku ze zjawiskami historycznymi, społecznymi, i estetycznymi epoki • wskazuje polityczne i społeczne źródła nastrojów katastroficznyc 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje podstawowe informacje o wileńskich żagarystach (zwłaszcza o Miłoszu), wyjaśnia tytuł pisma • w katastroficznyc wierszach Czechowicza rozpoznaje osobisty mit poety wyrażający się w wizjach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak na muzyczność wierszy Czechowicza wpływa brak wielkich liter i znaków przestankowyc • rozpoznaje 13-zgłoskowiec i interpretuje jego wykorzystanie w wierszu Miłosza, wskazuje związaną z nim tradycję literacką 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje głośno wiersze Czechowicza, interpretując je głośowo, uwzględnia elementy prozodyczne • komentuje występujące w wierszu Miłosza relacje między realnym czasem historycznym a biblijnym czasem apokalipsy, wyciąga

	<p>była tzw. Druga Awangarda, wymienia jej twórców, grupy poetyckie, pisma literackie (Żagary, Kwadryga)</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje katastroficzne wizje w wierszach Czechowicza 	<p>znajduje ich odbicie w czytanych wierszach (kryzys ekonomiczny, nędza, bezrobocie, narodowe ruchy faszystowskie, widmo rewolucji, totalitaryzmy)</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy wspólne twórczości poetów Drugiej Awangardy (wizyjność, kreacyjność, katastrofizm) rozumie pojęcie apokalipsy 			wnioski
<p>Pokolenie wojenne- czyli katastrofa spelniona w wierszach K.K. Baczyńskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyказuje się znajomością i rozumieniem tematyki oraz problematyki wierszy oraz ich związku z wydarzeniami historycznymi interpretuje czytane wiersze, formułując wnioski na podstawie analizy wyodrębnia obrazy 	<ul style="list-style-type: none"> wyказuje się znajomością i rozumieniem tematyki oraz problematyki wierszy oraz ich związku z wydarzeniami historycznymi, zjawiskami społecznymi i egzystencjalnymi epoki określa charakter przestrzeni ukazanej 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie czytanych utworów przedstawia obraz wojny jako apokalipsy, uwzględnia poetykę wierszy (rozpoznaje cechy stylu ekspresjonistycznego) interpretuje zawarty w czytanych wierszach obraz wojny jako rozpadu ogólnoludzkiego porządku i upadku 	<ul style="list-style-type: none"> w pogłębiony sposób przedstawia źródła tragizmu pokolenia wojennego wyrażonego w wierszach Baczyńskiego na podstawie czytanych wierszy przedstawia historiozofię poety analizuje i interpretuje czytane utwory 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informacje o podziemnym życiu literackim i kulturalnym na ziemiach polskich w czasie okupacji wie, jaką rolę przypisywali poeci okupacyjni artyście (organizator wyobraźni narodowej) charakteryzuje wizję trudnego człowieczeństwa

	<p>poetyckie</p> <ul style="list-style-type: none"> określa, kim jest podmiot liryczny (indywidualny i zbiorowy) wyjaśnia, w czym Baczyński postrzegał tragizm swego pokolenia wyjaśnia określenie "poeci spełnionej przepowiedni" lub „spełnionej apokalipsy” 	<p>w wierszach, interpretuje wypełniające ją elementy</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje symboliczno-wizyjny charakter wierszy określa nastrój wierszy, środki stylistyczne oraz kompozycyjne, które go tworzą 	<p>uniwersalnych wartości</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje, jak poeci wojenni pojmowali obowiązek moralny spoczywający na poecie i człowieku 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i interpretuje motywy symboliczne przedstawia wyłaniający się z czytanych wierszy syntetyczny obraz pokolenia, którego młodość przypadła na czas wojny 	<p>zawartą w wierszach Baczyńskiego</p>
<p>Człowiek totalitarny-człowiek „zlagrowany”. Obóz koncentracyjny według T. Borowskiego <i>Proszę państwa do gazu...</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje się znajomością i rozumieniem tematyki oraz problematyki opowiadania streszcza, relacjonuje i komentuje opowiadanie oświęcimskie Borowskiego przedstawia realia obozowe charakteryzuje Tadka i innych więźniów obozu wyjaśnia określenie: 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje się znajomością i rozumieniem tematyki oraz problematyki opowiadania oraz ich związku z wydarzeniami historycznymi, zjawiskami społecznymi i egzystencjalnymi epoki interpretuje opowiadanie, opierając się na analizie tekstu (opisuje rzeczywistość obozową, analizuje 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wizję obozu opisana przez Borowskiego (wytwór kultury europejskiej, model państwa totalitarnego-kwintesencja systemu hitlerowskiego) na przykładzie Tadka i innych postaci charakteryzuje więźnia obozów hitlerowskich, wskazuje fragmenty świadczące o jego uprzedmiotowieniu odróżnia Tadka - bohatera literackiego od postaci pisarza 	<ul style="list-style-type: none"> w czytanim opowiadaniu wskazuje cechy dokumentu i literatury pięknej komentuje przedstawiony przez Borowskiego obraz więźnia obozów hitlerowskich wyjaśnia pojęcie mentalności obozowej, wskazuje jej zasady oraz odstępstwa od tych zasad, interpretuje je charakteryzuje język obozowy, wskazuje specyficzne 	<ul style="list-style-type: none"> rekonstruuje obraz natury ludzkiej wyłaniający się z opowiadania Borowskiego, konfrontuje go z obowiązującymi systemami wartości (uniwersalnych, chrześcijańskich) omawia kontrowersje, jakie budziły opowiadania Borowskiego i wskazuje ich przyczyny wyjaśnia, jaki związek z przedstawioną wizją człowieka

	„człowiek zlagrowany”	<p>ludzkie postawy i sposób ich przedstawienia)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia realia obozowe, dostrzegając warstwę dokumentalną 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje styl, jakim pisane są opowiadania i sposób prowadzenia narracji (behawioryzm, styl lapidarny) 	słownictwo	„urobionego” przez obóz ma behawiorystyczny styl opowiadań
<p>Prawda o łagrach. Ocalenie człowieczeństwa i wewnętrznej wolności G. Herling-Grudziński <i>Inny świat</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza, opowiada, relacjonuje fragmenty utworu w kontekście wiedzy historycznej i biografii autora, • wskazuje dokumentalny charakter książki • przedstawia metody fizycznego i psychicznego niszczenia ludzi w państwie sowieckim • charakteryzuje system obozów sowieckich jako obraz totalitaryzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem tematyki oraz problematyki powieści oraz jej związku ze zjawiskami historycznymi, politycznymi, filozoficznymi i egzystencjalnymi • rozpoznaje w powieści cechy pamiętnika, określa zasadę kompozycji i sposób prowadzenia narracji • szczegółowo analizuje i interpretuje wskazane fragmenty (np. studium męczeństwa Kostylewa) • interpretuje tytuł i 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz człowieka w sytuacji ekstremalnej w opowiadaniu Borowskiego i Innym świecie • przedstawia „spór” Grudzińskiego z Borowskim • porównuje styl opowiadania Borowskiego (lapidarny) i „Innego świata” (więcej środków stylistycznych, epitety, metafory itd.) • interpretuje „Inny świat” jako wyraz odmowy poddania się złu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje podstawowe informacje • Herling-Grudzińskiego jako więźniu łagrów i wybitnym pisarzu emigracyjnym (a także o środowisku „Kultury” oraz jej znaczeniu) • wskazuje introspekcję jako metodę pisarską związaną z moralistycznym przesłaniem utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje własne wnioski i sądy na temat różnych wizji „świata za drutami” oraz postaw ludzkich w sytuacji ekstremalnej, stosunku do cierpienia, wolności i zniewolenia • zabiera głos w dyskusji na temat sposobów pokazania zbrodni i ludobójstwa w literaturze oraz postaw wobec zła

		<p>motto powieści, formułuje główny problem i przesłanie utworu (ocalenie człowieczeństwa i wewnętrznej wolności, obraz człowieka, który nie chce się poddać złu i tragicznemu losowi)</p>			
<p>Walka o godną śmierć. Literacki reportaż. H. Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia faktograficzny charakter książki Krall, m.in. wyjaśnia, kim jest Edelman i jaką rolę odegrał w powstaniu w getcie warszawskim, jak wyglądało życie w getcie, jak przebiegało powstanie • na podstawie relacji Edelmana interpretuje wybuch powstania w getcie jako walkę o godną śmierć • wyjaśnia znaczenie słowa holocaust 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem tematyki oraz problematyki utworu oraz jej związku z wydarzeniami historycznymi, politycznymi, filozoficznymi i egzystencjalnymi • wskazuje dwie płaszczyzny czasowe relacji Edelmana i określa, co je łączy • interpretuje tytuł utworu • wyjaśnia, dlaczego Edelman twierdzi, iż „nie nadaje się na bohatera” i odrzuca wszelkie sugestie heroizacji powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, które cechy zbliżają utwór do literatury pięknej, które zaś nadają mu wartość dokumentu • porównuje opisy śmierci Żydów w getcie z literacką tradycją „pięknej” śmierci w walce • charakteryzuje styl relacji Edelmana 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie relacji Edelmana i materiałów zamieszczonych w różnych źródłach przedstawia tragedię getta warszawskiego i stosunek do niej Polaków • określa, jak Edelman łączy konwencję pięknego umierania z historią swojego pokolenia (przytacza cytaty) • określa sposób zapisania i przekazania doświadczeń czasu zagłady w znanych sobie utworach (synteza) 	<ul style="list-style-type: none"> • zbiera materiały do syntezy: „Literackie świadectwa lat wojny i okupacji – dokument czy literatura piękna?” (m.in. opracowuje bibliografię najważniejszych pozycji i gromadzi wiadomości o ich autorach, wykorzystując informacje z podręcznika i znalezione samodzielnie w szkolnej bibliotece

		<p>w getcie</p> <ul style="list-style-type: none"> • w utworze Krall wskazuje cechy reportażu 			
<p>Krajobraz po katastrofie, czyli pytanie: jak wrócić do świata żywych? Poezja Tadeusza Różewicza: <i>Ocalony, Termopile polskie, Lament.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem tematyki oraz problematyki wierszy • określa, kim jest podmiot liryczny wypowiadający się w wierszach Różewicza • określa kim jest (w poezji Różewicza) człowiek, który ocalał z katastrofy 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem tematyki oraz problematyki wierszy oraz ich związku z wydarzeniami historycznymi, zjawiskami społecznymi, filozoficznymi i egzystencjalnymi • Interpretuje wiersze Różewicza, wykorzystując kontekst historyczny oraz kontekst literacki poznanych wcześniej utworów ukazujących człowieka i jego system wartości w sytuacji ekstremalnej • określa, kim jest podmiot liryczny wypowiadający się w wierszach Różewicza, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa perspektywę oglądu wojny, okupacji, zbrodni w wierszach Różewicza (świat widziany „oczami ofiary”) • charakteryzuje budowę i język artystyczny wierszy Różewicza, wyjaśnia jego ideowe przesłanie(odrzucenie zbędnej ekspresji, „mówienie ze ściśniętym gardłem”, wątpliwość, czy możliwa jest „sztuka po Oświęcimiu”) • w wierszach Różewicza dostrzega zatarcie granicy między językiem poezji a językiem prozy, ilustruje je przykładami 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wiersze Różewicza jako obraz samoświadomości człowieka ocalonego z zagłady • na podstawie czytanych wierszy wyjaśnia, na czym polega Różewiczowski system wersyfikacyjny • rozpoznaje cechy gatunkowe „Lamentu” (lamentacja), wskazuje tradycję literacką, interpretuje funkcję przekazu • w czytanych wierszach rozpoznaje motywy antyczne i biblijne oraz aluzje kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wiersza „Ocalony” charakteryzuje świat po katastrofie i sytuację człowieka, wykorzystuje kontekst dzieł sztuki (Szajna, Wróblewski) • wyjaśnia w jakim sensie bohater poezji Różewicza jest okaleczony, odwołuje się do treści wierszy, przytacza cytaty

		<p>identyfikuje go pokoleniowo, interpretuje jego anonimowość</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje moralistyczny wymiar utworów Różewicza (diagnoza rozpadu wartości, „poszukiwanie nauczyciela i mistrza”, który pomoże odbudować ład) 			
<p>Literatura czy propaganda? Wprowadzenie do problemów kultury czasów stalinizmu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin: socrealizm (realizm socjalistyczny) podaje główne założenia i cechy sztuki socrealistycznej wyjaśnia termin: indoktrynacja wskazuje obszary życia i sztuki, w których panowała indoktrynacja, podaje przykłady wyjaśnia termin: nowomowa 	<ul style="list-style-type: none"> podaje główne założenia i cechy sztuki socrealistycznej, odnosi je do znanych sobie tekstów kultury (poezja, plakat, malarstwo, piosenki) przedstawia (syntetycznie) warunki polityczne i społeczne w różnych okresach PRL-u i ich wpływ na sztukę tego czasu (naciski polityczne, indoktrynacja, propaganda, cenzura, zakłamywanie rzeczywistości, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia jak „prostowano historię” określa, czym był kult jednostki, odnajduje jego przejawy w znanych tekstach kultury (np. plakacie socrealistycznym) wyjaśnia termin: nowomowa w odniesieniu do języka władzy totalitarnej, przedstawia jej przykłady, określa reguły, uzasadnia szkodliwość społeczną wyjaśnia, jakie zmiany wprowadziła tzw. Odwilż (literatura obrachunkowa, aluzje 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje przykładowe plakaty socrealistyczne, wskazując w nich środki indoktrynacji ocenia, jaki wpływ miała nowomowa na język literatury i świadomość społeczeństwa podaje podstawowe informacje o Pokoleniu ‘56 przedstawia najważniejsze osiągnięcia polskiej szkoły filmowej 	<ul style="list-style-type: none"> określa, jak socrealizm zdominował wyobraźnię zbiorową Polaków (nowy panteon bohaterów, kult jednostki) określa miejsce w literaturze PRL-u takich twórców, jak Marek Nowakowski, Leopold Tyrmand, Marek Hłasko („wolność na peryferiach”)

		<p>przemilczanie niewygodnych tematów, aluzyjność” w okresie późniejszym – nurt opozycji)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był kult jednostki 	<p>polityczne, upowszechnienie utworów Sławomira Mrożka, Jerzego Andrzejewskiego, Ryszarda Kapuścińskiego)</p>		
<p>Przeróżająca wizja przyszłości w świecie walczących totalitaryzmów. Antyutopia polityczno-społeczna G. Orwella <i>Rok 1984</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza, opowiada, relacjonuje utwór • Wyjaśnia termin: antyutopia • rozpoznaje sposoby kreowania świata: określa czas i miejsce wydarzeń, przedstawia i charakteryzuje głównego bohatera i inne postacie • przedstawia opisany w utworze wygląd Londynu i codzienne życie jego mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem tematyki oraz problematyki powieści oraz ich związku z wydarzeniami historycznymi, zjawiskami społecznymi, filozoficznymi i egzystencjalnymi • wskazuje cechy gatunkowe powieści, rozpoznaje w niej antyutopię • przedstawia akcję, wątki i główne motywy • określa sposób prowadzenia narracji • wypowiada się na temat konwencji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin: antyutopia, wykorzystuje wiedzę o utopiach oświeceniowych • charakteryzuje sytuację geopolityczną przedstawionego w utworze świata przyszłości (totalitarne mocarstwa toczące wojny) • przedstawia ideologie świata przyszłości, dostrzega w nich polityczne aluzje • przedstawia sposoby zniewalania człowieka w totalitarnym państwie Oceanii, m.in. przez redukcję języka i stosowanie nowomowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie myślozbrodnia, odwołuje się do „myślozbrodni” Winstona • wyjaśnia określenie „nowomowa” i podaje jej przykłady • wskazuje źródła tragizmu głównego bohatera, opisuje jego przemiany • rekonstruuje obraz życia w Oceanii narzucany przez propagandę, ocenia jego funkcję polityczną • przedstawia strukturę społeczeństwa Oceanii, charakteryzując jego warstwy (sprawujący władzę, urzędnicy 	<ul style="list-style-type: none"> • określa perspektywę prowadzenia narracji i wpływ tej perspektywy na przedstawiany obraz świata • interpretuje utwór, wykorzystując różne konteksty, m. in. wskazuje analogie historyczne (do państwa opisanego w powieści) • zna Orwellovskie pochodzenie takich sformułowań, jak: nowomowa, Wielki Brat, prostowanie przeszłości

		<p>literackiej powieści: ocenia, czy jest realistyczna czy fantastyczna, podaje argumenty</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację mieszkańców Oceanii, rozpoznając w nim cechy społeczeństwa w państwie totalitarnym (ideologia, kontrola, inwigilacja, zniewolenie, fałszowanie historii, głoszenie sprzecznych poglądów, propaganda) 		<p>nizszego szczebla, proletariat)</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, jaką rolę w państwie Wielkiego Brata odgrywają propaganda i aparat przemocy • wyjaśnia, na czym polegało prostowanie języka, podaje przykłady z powieści 	
<p>Literatura w kraju i na emigracji. Obraz czasu zapisany w dziennikach: Leopold Tyrmand <i>Dziennik 1954</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ogólnie przedstawia dwa nurty polskiej literatury (krajowa i emigracyjna) • wyjaśnia, dlaczego po II wojnie światowej polska literatura rozwijała się na emigracji • relacjonuje treść czytanych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różne sposoby dążenia do ocalenia wolności twórcy • „na peryferiach” (L. Tyrmand, M. Hłasko), • na emigracji (A. Bobkowski, skamandryci, W. Gombrowicz, Cz. Miłosz) • relacjonuje treść 	<ul style="list-style-type: none"> • w czytanych utworach rozpoznaje gatunkowe cechy dziennika, uzasadnia adekwatność gatunku do podejmowanej tematyki i funkcji utworów • dostrzega w czytanych tekstach elementy humoru, sarkazmu, ironii, wyjaśnia ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację pisarza w państwie komunistycznym, wykorzystuje informacje z dzienników (np. przedstawienie sytuacji Z. Herberta w zapiskach Tyrmanda) • podaje najważniejsze informacje o literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje styl każdego z autorów, wskazuje charakterystyczne środki językowe i stylistyczne • na podstawie czytanych fragmentów dziennika uzasadnia jego decyzję pozostania na emigracji

	<ul style="list-style-type: none"> określa, jaki obraz świata stworzonego przez władze komunistyczne wylania się z czytanych fragmentów 	<p>czytanych fragmentów, określa tematykę zapisków i problematykę, której dotyczy osobista refleksja autorów</p> <ul style="list-style-type: none"> w czytanych utworach rozpoznaje gatunkowe cechy dziennika dostrzega w czytanych tekstach elementy humoru, sarkazmu, ironii 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje faktograficzny charakter dziennika Tyrmanda, wykorzystuje lekturę jako źródło informacji o życiu codziennym w PRL-u w latach 50. 	<p>emigracyjnej, ocenia znaczenie „Kultury” paryskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje informacje biograficzne o autorze 	
<p>Cały naród rozumie i popiera istniejące potrzeby... Od nowomowy do neonowomowy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia określenie „nowomowa” i podaje jej przykłady przedstawia (opisuje) obraz świata i człowieka wykreowany przez komunistyczną nowomowę wyjaśnia znaczenie i pochodzenie terminu „homo sovieticus” 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia określenie „nowomowa” i podaje jej przykłady, objaśnia jej funkcje wyjaśnia terminy (podając przykłady): perswazja, manipulacja, propaganda, indoktrynacja rozpoznaje w tekstach językowe cechy neonowomowy (gotowe schematy językowe, zapożyczenia z angielskiego, zmiana znaczeń słów) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia i objaśnia (na przykładach) funkcje nowomowy: perswazyjną, zakłócającą, rytualną, kontrolną, magiczną przedstawia przemiany językowe po 1989 roku (neonowomowę) wymienia językowe cechy polskiej nowomowy (formy czasowników, wielkie kwantyfikatory, konstrukcje o charakterze postulatycznym, określenia wojenne, nadawanie wyrazom 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia, jaki wpływ miała nowomowa na język literatury i świadomość społeczeństwa zna Orwellofskie pochodzenie określenia: nowomowa znajduje przykłady nowomowy w prasie (publicystyce) współczesnej uzasadnia (na przykładach), że komunistyczna nowomowa kreowała uproszczony czarno-biały obraz świata 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki między perswazją i manipulacją oraz propagandą, wskazuje różnice pojęć rozdzielnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy (na konkretnych przykładach) rozpoznaje perswazję i manipulację w języku polityki (na przykładach konkretnych tekstów)

		<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje chwytów językowe stosowane w reklamie 	<p>nowych znaczeń i nowego nacechowania stylistycznego)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia cele i cechy języka reklamy • analizuje etyczne aspekty reklamy (na konkretnych przykładach) • przedstawia cele i cechy języka polityki 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje polską nowomowę pod względem językowym, omawia jej cechy językowe 	
Wypracowanie/ dłuższa wypowiedź na temat	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy dłuższą wypowiedź pisemną i ustną na temat • wie, czym jest estetyka wypowiedzi • dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych • dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je • określa podstawowe typy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaka jest norma składniowa współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) • wyjaśnia, jaka jest norma fleksyjna współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) • próbuje w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich • na ogół buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności • na ogół stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki • ma świadomość własnej kompetencji językowej • na ogół stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje błąd językowy jako naruszenie normy • wyjaśnia, czym jest norma językowa, a czym uzus • buduje wypowiedzi o wysokim stopniu złożoności • stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki • stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pojęcie błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi • rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych • stosuje zróżnicowane formy wypowiedzi • sprawnie redaguje teksty własne i cudze • tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod

	<p>błędów językowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • odwołuje się do tekstów kulturowych • stara się budować wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności • nie zawsze stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki • próbuje zwiększać własną kompetencję językową • nie zawsze poprawnie stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu stara się wykorzystywać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • próbuje poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i 	<p>stosować podstawowe zasady logiki i retoryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwraca uwagę na własną kompetencję językową • stara się stosować w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • stara się poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki • stara się odczytać rozmaite sensy dzieła 	<p>na ogół wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany</p> <ul style="list-style-type: none"> • na ogół poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki • na ogół odczytuje rozmaite sensy dzieła • dokonuje interpretacji porównawczej 	<ul style="list-style-type: none"> • może być on odczytywany • poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki • odczytuje rozmaite sensy dzieła • dokonuje interpretacji porównawczej 	<p>względem kompozycji, spójności wypowiedzi oraz języka</p> <ul style="list-style-type: none"> • odznacza się dojrzałością sądów i samodzielnością myślenia • odznacza się swadą językową
--	---	--	---	---	--

	innych dziedzin humanistyki <ul style="list-style-type: none"> • próbuje odczytać rozmaite sensy dzieła • podejmuje próbę dokonania interpretacji porównawczej • czyta ze zrozumieniem teksty publicystyczne • wykorzystuje w odpowiedzi na pytania • wiedzę z zakresu języka 				
--	--	--	--	--	--

Nauczyciel ocenia sprawdziany i kartkówki wg następującej skali:

100% celujący

97 – 99% + bardzo dobry

87 – 96% bardzo dobry

84 – 86% + dobry

74 – 83% dobry

71 – 73% + dostateczny

60 – 70% dostateczny

57 – 59% +dopuszczający

46 - 56% dopuszczający

45% i poniżej niedostateczny

Nauczyciel ocenia pracę z tekstem (język polski w użyciu), wypracowanie i wypowiedź monologową wg następującej skali:

96 – 100% celujący

86 – 95% bardzo dobry

73 – 85% dobry

51 – 72% dostateczny

30 – 50% dopuszczający

29% i poniżej niedostateczny